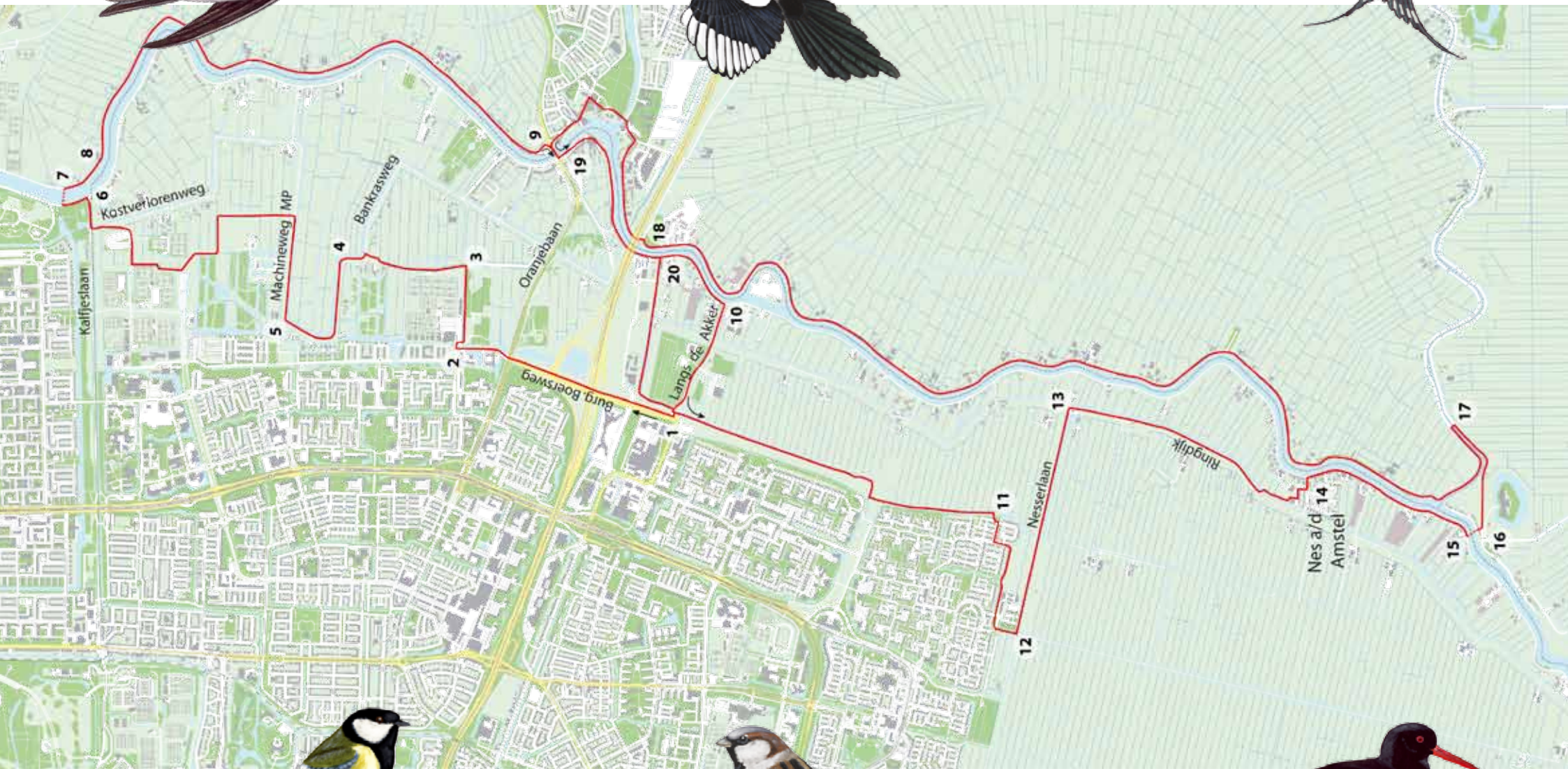

ONTDEK OP DE FIETS DE VOGELS IN UW OMGEVING

*Amstelveners, sla
de vleugels uit!*

Vogelfiets route

Amstelveen is één van de groenste gemeenten van Nederland. Niet alleen bewoners weten dit te waarderen, ook diverse vogelsoorten. Bekende en minder bekende soorten slaan hun vleugels uit boven onze stad. Bent u klaar om ze te ontmoeten? Pak uw fiets en trek erop uit. Grote kans dat u een aantal van hen treft!

De route is totaal circa 30 km en neemt met de nodige pauzes ongeveer 3,5 tot 4 uur in beslag. U kunt in principe op elke gewenste locatie langs de route met de fietstocht beginnen. U kunt er ook voor kiezen om de route halverwege te beëindigen. Dit scheelt u een kleine 2 uur. In de tocht kunt u op sommige plekken gebruik maken van een pont. Wilt u weten wat een overtochtje met de pont kost? Of wilt u zeker weten of de pont vaart? Check www.groengebied-amstelland.nl. Vul in het zoekveld de term 'pont' in. U vindt zo actuele informatie.

In de tekst wordt regelmatig verwezen naar knooppunten (kp) van het fietsknooppuntennetwerk. De cijfers **1** tot en met **20** in de tekst verwijzen naar de cijfers op de kaart. Behoeft u een pauze? Onderweg treft u regelmatig terrasjes waar u iets kunt drinken of eten.

UITGEBREIDE WEBVERSIE

De vogelfietsroute die u op deze website aantreft is een uitgebreide versie van de brochure die wij in maart 2011 hebben uitgegeven. De brochure is te downloaden of verkrijgbaar bij het raadhuis en diverse wijkcentra (op = op).

Tip: Neem een verrekijker mee! Gedurende de tocht is het mer dan de moeite waard om regelmatig af te stappen en te genieten van de mooie omgeving. Achter in deze brochure vindt u een overzicht van veel voorkomende vogels.

Het startpunt (**1**) van de fietsroute is, voor bezoekers die met de auto komen, de P+R parkeerplaats bij de hoek van Langs de Akker en de Burg. Boersweg (ANWB3684 3). Fiets in noordelijke richting langs de Burg. Boersweg, onder de snelweg A9 door, naar de Oranjebaan. Halverwege beide wegen ziet u rechts een in 2008/2009 door de gemeente Amstelveen gerealiseerde oeverwalwand. Samen met de vogelwerkgroep IVN Amstelveen onderhoudt de gemeente deze wand.

U steekt vervolgens de Oranjebaan over (**2**). Rij circa 300 meter rechtdoor naar het parkeerterrein van Escapade. Links van de weg, naast de brandweerkazerne, is een vijver met exotische watervogels zoals zwarte zwanen en mandarijneenden. Sla bij Escapade rechts af en ga direct bij informatiebord 'Middelpolder' het fietspad op naar de Middelpolder. Rechts ziet u grasvelden en jonge boomaanplant. Hier kunt u allerlei zangvogels horen en zien, zoals tjiftjaf, fitis, vink, winterkoning, putter, kool- en pimpelmees.

ALGEMENE INFORMATIE OVER DE MIDDELPOLDER

In de Middelpolder zijn enkele jaren geleden fiets-, wandel- en ruitersporen aangelegd. In de weilanden zijn natuurvriendelijke oevers, plasjes en poeltjes gegraven afgewisseld met beplanting, water en moerasgebieden die aantrekkelijk zijn voor vogels en andere dieren. Er zijn openbare erfjes, te herkennen aan de bordjes “Groengebied Amstelland” bij de ingang. U kunt hier uitrusten, picknicken e.d. Tijdens het broedseizoen van 15 maart tot 15 juni mag u niet overal lopen.

Waar nu huizen en wegen het land bedekken, lagen vroeger uitgebreide veenvelden naast de rivier de Amstel. Hier betrok Amsterdam haar brandstof (turf) en ontleent Amstelveen haar naam aan. De Amstel was vroeger een ontwateringsrivier van dit veengebied. Rond 1900 was de Middelpolder (op boerderijen en buitenplaatsen na) nog helemaal onbebouwd. Het Kazernepad in de volksmond het Zwarte pad (museumtram-tracé) in het westen, de Kalfjeslaan in het noorden, de Kostverlorenweg, de Machineweg en de Bankrasweg in het oosten en het Ag-tracé in het zuiden gaven de grenzen aan van de Amstelveensche- of Middelpolder. De dijken waar deze wegen nu nog op liggen, lagen langs de ringvaart die voor de bemaling van de Middelpolder nodig was en is.

Het veen in de polder en rivieren was ‘vervuild’ met klei en daardoor niet geschikt als brandstof. De constante behoefte aan melk speelde ook een rol bij het tegengaan van ontvening in het bovenland. Het Amsterdamse Burgerweeshuis - de eigenaar van dit land - betrok haar melk van de koeien die op het bovenland geweid werden. En dan is er het Bankrasmeer dat nu schuilgaat onder de sporthal Escapade en het drassige middenstuk van het zuidelijk deel van de polder. Halverwege het Bankraspad - daar, waar het pad nu ophoudt - stond vroeger een watermolen die voor de bemaling zorgde. Het Bankraspad was dus vroeger een zogeheten molengang. Hoewel de behoefte aan grond groot was, werd het meer - zo'n 2 ha groot - pas laat (1880) droog gemalen. Dat kwam wellicht door de (economische waarde van de) vis die er rondzwom. Door de eeuwen heen kon men er de roerdomp horen. En hij zit er nog steeds in de winter.

Overigens, de bemaling van de Middelpolder en de aangrenzende bovenlanden is nu een complexe aangelegenheid. Er zijn wel 14 verschillende waterniveaus

WIJNGAARD DE AMSTELTUIN

Ook de kraai, kauw, ekster en gaai zijn hier veel geziene gasten. Hoort u een claxongeluid? Dit is vast één van de fazantenhanen die hier regelmatig te zien zijn.

In het voorjaar broeden er weidevogels zoals grutto, scholekster en kievit. Ook kunt u er de ooievaar, grote zilverreiger, blauwe reiger en soms een lepelaar aantreffen.

Bij de volgende splitsing gaat u linksaf (3). Hier liggen rechts plas/drasgebieden. Het is verboden gebied in het broedseizoen. Er komen rietvogels voor, zoals de kleinekarekiet, maar ook wilde eenden, knobbelzwanen, meerkoeten, waterhoentjes en grauwe ganzen. In het weiland zijn in het voorjaar de kievit, scholekster en grutto te zien die baltsen (verleidingsdans) of hun jongen beschermen. Het laatste stuk fietst u omhoog naar het Bovenland.

U bent nu in het zogenaamde Bovenland (4) van de polder. De naam zegt het al. Dit gebied ligt een stuk hoger dan waar u net vandaan komt. Dit gedeelte is nooit verveend geweest oftewel er is nooit turf gestoken. Het Bovenland was eigendom van het Amsterdamse Burgerweeshuis en kreeg geen toestemming

van de gemeente Amstelveen om turf te steken. Men was bang voor natte voeten en wilde de melkvoorziening voor de stad niet in gevaar brengen.

Aan uw linkerhand staat een mooie oude, iets vervallen, boerderij (Bankrasweg 20) waar altijd wel spreuwen of mussen zijn te zien en te horen.

Sla links af en volg de Bankrasweg langs het water. Onderweg kunt u via een bruggetje naar een kijkscherf wandelen om over de polder te kijken zonder eventuele aanwezige vogels te verstoren. In het voorjaar zitten hier veel weidevogels en knobbelzwanen. Aalscholvers staan langs de sloten om hun veren te laten drogen. Boven de sloten en de weilanden

vliegen boerenzwaluwen.

Negeer aan uw linkerhand het fietspad de wijk in.

Fiets door tot boerderij De Driesprong (5), ga daar rechtsaf en steek de weg over naar het fietspad links van de weg (Machineweg). U passeert de Rioolwaterzuiveringsinstallatie. Direct voorbij de waterzuivering gaat u linksaf over een bruggetje het fietspad op. Ooievaars en verschillende rietvogels zijn hier regelmatig te zien. U ziet hier ook tamme ganzen.

Bij de T-kruising links. U vervolgt dit bochtige pad totdat u uitkomt op een driesprong. Hier rechts af slaan. Bij de T-kruising naar rechts. U komt nu op het laatste stuk van de Kostverlorenweg (6). De naam Kostverloren verwijst naar de oudste, niet meer bestaande, buitenplaats Ruischenstein. De buitenplaats werd in 1492 gebouwd voor de Amsterdamse burgemeester Jan Benningh. Ruischenstein kreeg al snel de bijnaam Kostverloren omdat het zo slecht gebouwd was. Ga hier naar links. Aan het eind van deze weg gaat u rechtsaf, de Kalfjeslaan op richting de Amstel.

Sla links af (Kp 57) en fiets ca. 100 m naar de pont (7).

Neem eventueel de pont naar de stille oostkant van de Amstel (richting Kp 61).

ALTERNATIEVE ROUTE

Als de pont 'Kalfjeslaan' niet vaart, gaat u bij café Het Kalfje rechtsaf en fietst u langs de oostkant van de Amstel naar Ouderkerk aan de Amstel (richting Kp 61). U komt langs twee mooie buitenplaatsen: Wester-Amstel en Oostermeer. In de tuin van Wester-Amstel kunt u vrij wandelen en er zijn vaak exposities. Vlak voor Wester-Amstel staat een banpaal van Amsterdam uit 1625. Boeven werden vroeger tot buiten de banpalen verbannen en konden gevangen genomen worden als ze zich binnen de banpalen begaven.

Ponttijden:

- mei tot en met augustus dagelijks van 12.00 tot 18.00 uur
- april en september alleen op zaterdag, zondag en feestdagen van 12.00 - 18.00 uur.

Zodra u de pont af rijdt rechts af slaan en u fietst langs de Groot Duivendrechtse Polder (aan uw linkerhand). Hier kunt u vogels als mezen, merels en vinken zien.

Vervolg de weg langs de Amstel (8) richting Ouderkerk a/d Amstel (richting Kp 61). U komt diverse picknickplaatsen tegen en zelfs een plukboomgaard. Hier kunt u zangvogels zien zoals merel en vink en de grote bonte specht. Bij huisnummer 11 vindt u twee identieke 'boerderijen' omringd door bliksemafleidend dradenwerk; een kooi van Faraday. Deze 'boerderijen' waren opslagplaatsen voor het kruit dat gemaakt werd in een van de voormalige kruitmolens waar u straks langs fietst. De 'boerderijen' zijn nu woonhuizen.

Aankomend bij de brug over de Amstel (9) in Ouderkerk, slaat u rechts af en fietst u over de brug. Bij de verkeerslichten steekt u over naar links. U fietst naar beneden (19) langs de terrassen (richting Kp 67). U komt bij de eerste splitsing een rood verwijsbordje tegen: Speelboerderij Elsenhove. Als u het leuk vindt kunt u een bezoek brengen aan de speelboerderij.

Als u onder de snelweg door bent gefietst ziet u onmiddellijk rechts de oude kruitmolen en twee grote maalstenen die links van de ingang liggen. Nu is het een bedrijventerrein.

Volg Kp 66 (tweede weg rechts): U bent op Langs de Akker (10), rechts van de weg ligt volkstuintuincomplex Langs de Akker, links Wijngaard De Amsteltuin (www.amsteltuin.nl), Bijenpark van de Bijenhoudersvereniging Amstelland en schooltuin Akkerbloem (www.natuurmilieuweb.nl). Aan het eind van Langs de Akker slaat u links af. U kunt ervoor kiezen de route nu te beëindigen.

Kunt u echter geen genoeg krijgen van al het moois? Ga dan het fietspad op bij het bordje 'Nes a/d Amstel' (door de polder), de Bovenkerkerpolder in. Blijf het fietspad volgen, negeer het fietspad (paal 71994) (over de brug) dat de wijk in gaat. Al fietsend komt u voor een groot deel langs water en dus ook vanzelfsprekend langs vogels. De meeste soorten die u hier ziet zijn voor hun eten aangewezene op water. U kunt hier ook weidevogels zien zoals de Kievit, grutto en tureluur.

ALGEMENE INFORMATIE OVER DE BOVENKERKERPOLDER

De Bovenkerkerpolder is een open agrarisch veenweidegebied, onderdeel van het Groene Hart en een Rijksbufferzone. Het gebied heeft middeleeuwse niet afgeveende bovenlanden en 18e-eeuwse droogmakerijen. De polder had een verkavelingspatroon zoals dat nu nog in de Ronde Hoep is te zien. De strook langs de Amstel werd niet verveend. Het meer dat na verveening ontstond was bijna 1.500 ha groot. De drooglegging ervan werd in 1770 voltooid waarna werd begonnen met de inrichting van het nieuwe land. Het uitgangspunt: een zo overzichtelijk mogelijk patroon in verband met maximale exploitatie. Boerderijen werden in de regel gebouwd langs de Amstel, de Ringdijk en Bovenkerkerweg. (P.v.Schaik Cult-hist. w. BP Een eeneiige tweeling 1992 en website BP)

URBANUSKERK NES AAN DE AMSTEL

FORT WAVER

Zangvogels zijn te horen in de beplanting bij de bebouwing en misschien te zien: tjiftjaf, fitis, kool- en pimpelmees. De torenvalk vliegt hier rond of zit op een uitkijkpost en als het licht er toevallig op valt kunt u zien hoe prachtig roodbruin deze vogel is. Wie weet ziet u de valk 'bidden' (stilstaan in de lucht), voordat een prooi bemachtigd wordt.

Aan het einde van het fietspad (11) gaat u over het bruggetje, linksaf en onmiddellijk rechtsaf Lichtboei in, volg deze straat tot Valreep. Sla daar vervolgens links af naar Galjoen. In het riet (links) langs Galjoen is de kleine karekiet te horen die heeft maar één rietstengel nodig om zich thuis te voelen. Bij iedere rietkraag die u tegenkomt zult u er eentje vinden. De karekiet roept keurig zijn naam, de rietzanger maakt er improvisaties op. Het is moeilijk een karekiet te zien maar de rietzanger klimt en vliegt af en toe langs een rietstengel omhoog en weer naar beneden.

Doorrijden tot bordje (paal 71999) 'Nes a/d Amstel' en links af (12). Na 100 meter links richting Nes a/d Amstel via de Nesserlaan (Kp 93).

In de plas/drasgebiedjes aan de rechterkant van de Nesserlaan komen veel vogels voedsel zoeken en water drinken. In de polder broeden veel huiszwaluwen onder overstekken van boerderijen, in de stallen broeden vaak boerenzwaluwen.

ALTERNATIEVE ROUTE

Aangekomen bij het gemaal aan de Ringdijk (13) kan de route eventueel worden ingekort. U fietst dan door tot aan de Amstel en neemt de pont naar de overkant. Daar slaat u links af richting Ouderkerk aan de Amstel en Amstelveen. Het pontje vaart in april en september alleen in de weekenden en op feestdagen van 12:00 uur tot 18:00 uur. In de maanden mei tot en met augustus vaart het pontje dagelijks van 12:00 uur tot 18:00 uur.

Als u wel de route vervolgt gaat u bij het gemaal (13) rechtsaf de Ringdijk op (Kp 68, richting Kp 29). Rechts van u ziet u het aanzienlijke verschil tussen het Bovenland (niet verveend) en het Benedenland (wél verveend).

In het voorjaar kunt u hier de baltsvluchten van de weidevogels horen en zien: grutto's, Kieviten, scholeksters, tureluurs en veldleeuweriken. Ook de buizerd en

boerenzwaluwen vliegen hier rond. U fietst langs een overblijfsel van een molen van de vroegere molengang (droogmakerij).

In Nes aan de Amstel (14) blijft u Kp 29 volgen langs de Amstel richting Uithoorn. U komt langs de Sint Urbanuskerk. Deze kerk staat aan de Amsteldijk en is regelmatig open voor bezoekers. Vlakbij de kerk staat een lage woning, niets bijzonders, ware het niet dat deze woning op koeienhuiden rust als vorm van fundering, vroeger kwam dit vaker voor.

Bij Kp 29 met pont oversteken (15).

Vaartijden:

ma t/m vr 06.00 - 20.00 uur

za/zo 09.00 - 20.00 uur van 1 april tot 1 november

za/zo 09.00 - 18.00 uur van 1 november tot 1 april

Aan de overkant (16) volgt u Kp 49 (Waverdijk) en slaat u links af. U rijdt nu richting Kp 1 (provincie Utrecht). Rechts van u ligt op een eilandje het Fort-Waver. Fiets door naar de Jac. C. Keabrug (ophaalbrug).

Na de ophaalbrug (17) gaat u links richting Kp 62. U fiets nu langs polder De Ronde Hoep.

Vanaf dit punt hebt u een prachtig uitzicht over de Ronde Hoep en de Amstel, koeien in de wei, en watervogels in de Amstel. Het is ook een heel goed weidevogelgebied. Midden in de Ronde Hoep is een reservaat dat wordt beheerd door de boeren zelf. Bij boerderij 'de Parel' (Ronde Hoep west 430) kunt

ALGEMENE INFORMATIE OVER DE RONDE HOEP

De Ronde Hoep is een open veenweidepolder en één van de mooiste polders van Amstelland. De polder heeft een bijzonder stervormig slotenpatroon stammend uit de tijd van de ontginning in de middeleeuwen. Bijzonder is dat er ten zuiden van de A9 geen wegen meer doorheen lopen. De polder is ook niet afgegraven voor turfwinning. Het oorspronkelijke maaiveld is gebleven maar ligt wel drie tot vier meter lager dan 1.000 jaar geleden.

u de nesten van de huiszwaluwen zien zitten. Boerenzwaluwen zitten daar in de schuur, maar zijn ook elders te zien. Net als witte kwikstaarten die ook in de buurt van boerderijen te vinden zijn.

Bij huisnummer 58 aan het eind van de oprijlaan staat een bewoonde molenstomp.

Op de Amstel zelf ziet u, voordat het broedseizoen begint, krak- en kuifeenden in groepsverband. Later in het seizoen alleen nog in paren. Futen – wat grauwig in de winter – krijgen in het voorjaar een prachtig verenkleed waarmee ze op vrijersvoeten gaan. Een baltsend paartje futen is een prachtig gezicht. Als ze jongen hebben dragen ze die vaak op hun rug tussen de veren. Boven sloten en de Amstel zijn vaak visdiefjes te zien die al speurend naar een visje een paar meter boven het water vliegen.

U nadert nu de snelweg A9 (18), in de bocht gaat u linksaf het fietspad (Achterdijk) op naar de Polderweg. Bij de volgende splitsing links, Kp 62 volgen, de Polderweg op. U fietst langs de kerk (rechts), over de brug en daarna rechtdoor (richting Kp 61) tot het kruispunt, dan links af door het dorp.

U bent nu aangekomen bij de brug over de Amstel (9). Bij de verkeerslichten steekt u de Amstel over, dan naar links. U fietst langs de terrasjes (19) het dorp weer uit. Blijf de Amstel volgen. Vervolg de weg onder de snelweg A9 door (richting Kp 67).

Vorbij de Kruitmolen (20) gaat u de eerste weg rechtsaf, het fietspad op. Dit pad volgt u tot aan de Burg. Boersweg. Daar ligt links de parkeerplaats van waar u vertrokken bent.

Tot slot

U hebt het einde van de fietstocht bereikt. We hopen dat u genoten heeft en dat de vogels zich in groten getale aan u hebben laten zien. Voor eventuele vragen over de route of over vogels in het algemeen kunt u terecht bij de gemeente Amstelveen via nme@amstelveen.nl

Tjiftjaf

Koolmees

Huisumus

Vink

Witte kwikstaart

Spreeuw

Houtduif

Merel

Boerenwaluw

Gierzwaluw

Oeverwaluw

Kleine karekiet

Kievit

Grutto

Scholekster

Fazant

Torenvalk

Buizerd

Zwarte kraai

Ekster

Wilde eend

Grauwe gans

Fuut

Meerkoet

Aalscholver

Blauwe reiger

Kokmeeuw

Visdief

COLOFON

Tekst en route: vogelwerkgroep IVN Amstelveen i.s.m. gemeente Amstelveen

Vogelillustraties: Tringa Paintings

Fotografie: Aad van Paassen, Tom van der Aa, Marga Ronhaar, Adri den Bakker, Hetty Kok

Gemeente Amstelveen

Laan Nieuwer-Amstel 1, 1182 JR Amstelveen

Postbus 4, 1180 BA Amstelveen

T (020) 540 49 11

© april 2011, gemeente Amstelveen

WWW.AMSTELVEEN.NL

